Hertogen van Brabant

In de eeuw na Karel de Grote († 814) viel het Frankische rijk uiteen in wat later Frankrijk en Duitsland zouden worden. Binnen het Duitse Rijk bestonden weer vele kleinere gebieden waarvan de heersende graven en hertogen, hoewel formeel ondergeschikt aan de Keizer, zich zo zelfstandig mogelijk gedroegen, en die probeerden hun gebied zoveel mogelijk te vergroten.
Onder deze locale heersers waren de graven van Leuven, die in de 11e eeuw hun gebied uitbreidden met de streek rond Brussel (ongeveer het huidige Waals- en Vlaams-Brabant). In de eeuw daarop verwierven zij ook het markiezaat Antwerpen (ongeveer de huidige provincies Antwerpen (België) en Noord-Brabant). Vanaf 1106 mochten zij zich zelfs Hertog noemen.
In het volgende overzicht zijn hertogen onderstreept; personen in **vet** kregen een straat in Oss naar zich vernoemd.

Ida van Namen (1078-1117) x **Godfried I** (ca 1063-1139) x **Clementia van Vlaanderen** (1078-1133)

Zoon van Hendrik II van Leuven. Graaf van Leuven en landgraaf van Brabant; vanaf 1106 Hertog van Neder-Lotharingen.

Godfried II (1105-1142) x Lutgardis van Sulzbach (ca. 1109-1163)

Hertog van Neder-Lotharingen 1117-1142.

Godfried III (ca. 1140-1190) x Margaretha van Limburg (1135-1172)

Hertog van Neder-Lotharingen 1142-1190.

Maria van Frankrijk (ca. 1198-1224) x **Hendrik I** (ca. 1165-1235) x Mathilde van Boulogne (ca 1165-1210)

Wegens betoonde dapperheid tijdens de 3e Kruistocht door keizer Friedrich Barbarossa verheven tot Hertog van Brabant (1190-1235). Maria was de dochter van koning Philips II Augustus van Frankrijk.

Maria van Zwaben (1202-1235) x Hendrik II (1207-1248) x **Sophia van Thüringen** (1224-1275)

Hertog 1235-1248.

Hendrik III (ca. 1231-1261) x **Aleidis van Bourgondië** (1233-1273)

Hertog 1248-1261; Aleidis was regentes 1261-1267. Hun dochter Maria (1254-1321) trouwde met koning Philips III van Frankrijk

Hendrik IV (1251 – na 1272)

Hertog 1261-1267; deed afstand wegens krankzinnigheid.

Jan I (ca. 1252-1294) x **Margaretha van Dampierre** (ca. 1251-1285)

Hertog 1267-1294; veroverde met de slag bij Woeringen (1288) Limburg (toendertijd het gebied tussen Luik en Aken, met het stamslot Limbourg). De laatste Limburgse erfdochter, hertogin **Ermengarde**, was in 1283 overleden waarna de Limburgse successieoorlog uitbrak

Jan II (1275-1312) x Margaretha van York (1275-1333)

Hertog 1294-1312. Margaretha was de dochter van Edward I van Engeland. Tijdens zijn bewind werd een begin gemaakt met de aanleg van de Hertogswetering (afwateringskanaal Oss – Gewande).

Jan III (1300-1355) x Maria van Évreux (1303-1335)

Hertog 1312-1355.

Maria van Brabant (1325-1399)

Maria was getrouwd met Reinoud III van Gelre; in 1361 kocht zij de heerlijkheid Oijen en liet daar kasteel Oijen bouwen.

Johanna (1322-1406) x **Wenceslas van Luxemburg** (1337-1383)

Hertogin 1355-1406. Zij verleende stadsrechten aan Oss (1399). Ze was kinderloos en liet daarom Brabant na aan haar enige nicht Margaretha van Male (en via deze aan haar achterneef Anton van Bourgondië).

Lodewijk van Male (1330-1384) x Margaretha van Brabant (1323-1380)

Lodewijk was graaf van Vlaanderen (1346-1384). Hij betwistte Johanna het bezit van Brabant (Brabantse Successieoorlog, 1456-1457)

Philips de Stoute (1342-1404) x Margaretha van Male (1350-1405)

Philips was hertog van Bourgondië (1363-1404) en werd door zijn huwelijk graaf van Vlaanderen.

Jan Zonder Vrees (1361-1417) x Margaretha van Holland (1363-1424)

De **Jonkers van Oss** bekleedden eeuwenlang belangrijke posities in het hertogdom. Jonker Herman van Oss b.v. werd in 1348 rentmeester van de hertog. Lange tijd bewoonden zij in Oss de Graafse Poort, het z.g. Hooghuis. Het geslacht stierf uit in 1720, met Adriaan van Oss.

Johanna van St. Pol (ca 1380-1407) x **Anton** (1384-1415) x **Elisabeth van Görlitz** (1390-1451)

Hertog van Brabant 1406-1415; gesneuveld in de slag bij Agincourt. Hij was de eerste hertog uit het Bourgondische Huis.
Elisabeth was erfgename van Luxemburg; in 1443 stond zij dit (tegen een jaargeld) af aan Philips de Goede.

Jacoba van Beieren (1401-1436) x Jan IV (1403-1427)

Hertog van Brabant 1415-1427; slapjanus (maar stichtte wèl (1425) de Universiteit van Leuven). Jacoba was gravin van Holland 1417-1433, en moest dit gebied toen na lange strijd afstaan aan Philips de Goede.

Philips van St. Pol (1404-1430)

Laatste Hertog (1427-1430) van een onafhankelijk Brabant.

Philips de Goede (1396-1467) x **Isabella van Portugal** (1397-1472)

Hertog van **Bourgondië** 1419-1467; door erfenis van zijn oom Anton hertog van Brabant 1430-1467. Ook graaf van Holland, Vlaanderen etc.

Karel de Stoute (1433-1477) x Isabella van Bourbon (1436-1465)

Hertog van Bourgondië 1467-1477; hertog van Brabant 1467-1477. Gesneuveld bij Nancy, waarop Bourgondië verloren ging aan Frankrijk.

Maria van Bourgondië (1457-1482) x **Maximiliaan van Oostenrijk** (1459-1519)

Maria was Hertogin van Brabant 1477-1482. Na haar overlijden kwam Brabant (en de rest van de Bourgondische Nederlanden) aan het huis Habsburg. Maximiliaan was Rooms-Duits Keizer 1493-1519; hertog (regent) van Brabant 1482-1487.
Hij stamde uit het huis **Habsburg**, een adellijk geslacht dat oorspronkelijk afkomstig was uit het huidige Zwitserland.

Johanna van Castilië (1479-1555) x **Philips de Schone** (1478-1506)

Hertog van Brabant 1487-1506. Door zijn huwelijk koning van Castilië 1504-1506.

Karel V (1500-1558) x Isabella van Portugal (1503-1539)

Rooms-Duits Keizer 1519-1555; hertog van Brabant 1506-1555. Deed afstand.

Philips II (1527-1598) x Elisabeth van Valois (1545-1568)

Koning van Spanje etc. 1555-1598; hertog van Brabant 1555-1598.

Albrecht van Oostenrijk (1559-1621) x **Isabella Clara Eugenia van Spanje** (1566-1633)

Aartshertog Albrecht was **landvoogd** van de Spaanse Nederlanden 1598-1621; hij verloor de slag bij Nieuwpoort (1600) tegen prins Maurits. Aartshertogin Isabella was **landvoogdes** 1621-1633; naar haar is het voormalig fort Isabella (tussen Den Bosch en Vught) genoemd.

Met de Vrede van Munster (1648) kwam Noord-Brabant (als Staats-Brabant) aan de Republiek der Nederlanden en verviel de titel van Hertog hier definitief. In de Spaanse (later Oostenrijkse) Nederlanden werd de titel door diverse vorsten gevoerd (bv door keizerin Maria Theresia). Tegenwoordig wordt de titel 'hertog(in) van Brabant' nog gevoerd door de kroonprins(es) van het Belgisch koningshuis.